

ARDEŞEN İLÇE EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2023/30

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun
13.09.2023 tarihli ve 2023/617 sayılı
kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	ii
KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. NEZARETHANEDE YAPILAN TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	2
III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	5
A. İlçe Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler	5

KISALTMALAR

AIÖK	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
BM	: Birleşmiş Milletler
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
cm	: Santimetre
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
para.	: Paragraf
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK): 20/4/2016 tarihli 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'ın 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-1 maddesi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2/1-k bendi uyarınca UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Suç işlediği şüphesi somut delillerin varlığı ile kuvvetle muhtemel olan kişinin kolluk kuvvetleri tarafından özgürlüğünden yoksun bırakılmasına ilişkin genel hükümler 4/12/2004 tarihli, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda (CMK) düzenlenmiştir. CMK'nın 99'uncu maddesine göre; *“gözümlüne alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddi koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözümlü işlemlerine ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözümlüne alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözümlüne alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kuralların yönetmelikle gösterileceği”* hükme bağlanmıştır.

5. 1/6/2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözümlüne Alma ve İfade Alma Yönetmelik'in 4'üncü maddesi mucibince

nezarethane; “*şüpheli veya sanıkların haklarındaki işlemlerin tamamlanıp adli mercilere sevk edilinceye kadar bekletilmesi amacıyla yapılmış yerleri*” ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

6. 6701 sayılı Kanun’un 9/1-j bendine göre; Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görev ve yetkisini haiz olduğu hükme bağlanmıştır.

7. Anılan görevin icrası kapsamında, 4/5/2023 tarihinde Ardeşen İlçe Emniyet Müdürlüğü¹ nezarethanelerine **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., ..., ... ve ,, ile Psikolog ... yer almıştır.

8. Ziyaret ilk olarak Ardeşen İlçe Emniyet Müdürü ile yapılan görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede; TİHEK Heyeti tarafından, ulusal önleme mekanizması, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş, İlçe Müdürlüğü ile ilgili genel bilgiler edinilmiştir. Görüşmenin ardından Heyet, Müdürlük bünyesindeki Nezarethaneleri incelemiştir. Ziyaret İlçe Emniyet Müdürü ile yapılan son görüşme ile sonlandırılmıştır.

9. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 9/1/2023 tarihli ve 2023/03 sayılı Kurul kararı ile Başkanlık Makamının 26/4/2023 tarihli ve 21953 sayılı olurlarına istinaden Ardeşen İlçe Emniyet Müdürlüğüne 4/5/2023 tarihinde gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. NEZARETHANEDE YAPILAN TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

10. Ardeşen İlçe merkezinde bulunan Müdürlük hizmet binası 1983 yılında inşa edilmiş olup üç kattan müteşekkildir.

11. İlçe Müdürlüğü ana hizmet binasında iki adet nezarethane odası bulunmakla birlikte, odalar binanın eksi birinci katında yer almaktadır.

12. Bina girişinde engelli bireylerin binaya erişimini sağlayan engelli asansörü bulunduğu ancak ziyaret tarihinde asansörün arızalı olmasından dolayı çalışmadığı ve binada engelli rampasının olmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde binanın eksi birinci katında bulunan Nezarethane engelli bireyler için erişilebilir değildir.

13. İnceleme sırasında nezarethanede tutulan olmadığı görülmüştür.

---

¹ Bundan sonra kısaca Müdürlük olarak ifade edilecektir.

14. Nezarethanedeki odalardan biri kadın tutulanlara, diğeri erkek tutulanlara tahsis edilmiş olup; oda girişlerinde odanın hangi cinsiyet grubuna ait olduğunu belirten tabelalar mevcuttur. Erkek nezarethane odası 550x300 cm, kadın nezarethane odası ise 330x275 cm en ve boya sahiptir. Odaların yüksekliği 270 cm'dir. Erkek nezarethane odası dört, kadın nezarethane odası ise üç kişi kapasiteli olup toplam nezarethane kapasitesi yedi kişidir.

15. Nezarethane odalarında yeteri kadar sabit ve dayanıklı oturma yeri bulunduğu, oturma alanlarının yumuşak şilte ile kaplı ve tutulanların rahatlıkla uyuyabileceği özelliğe sahip olduğu anlaşılmıştır.

16. Nezarethanede kapasitesiyle eşdeğer sayıda battaniye ve yastığın olduğu, battaniye ve yastıkların oda dışındaki bir dolapta tutulduğu, havalandırmanın demir parmaklıklı oda kapıları aracılığı ile sağlandığı, ısıtmanın kalorifer sistemiyle sağlandığı, aydınlatmanın ise koridorlarda yer alan yapay aydınlatmalar ve nezarethane odalarında yer alan pencereler vasıtasıyla sağlanan doğal ışıkla karşılandığı gözlemlenmiştir.

17. Ziyaret Heyeti tarafından incelenen güvenlik kamera kayıtları görüntülerinden nezarethanede tutulan kişilere yastık ve battaniye verildiği görülmüştür.

18. Müdürlükte bir adet tuvalet, bir adet banyo ve bir adet lavabo bulunduğu, tuvalet ve banyoların oda dışında olduğu, engelli bireylerin kullanımına uygun banyo ve tuvaletin mevcut olmadığı, lavaboda sabun ve peçete gibi hijyen ürünlerinin mevcut olduğu, sıcak su imkânının olduğu, tuvalet ve lavabo musluklarının akar vaziyette olduğu fakat banyo musluğunun çalışmadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca Heyet tarafından geçmişe dönük yapılan kamera incelemesinde, tutulanların ihtiyaç hallerinde tuvalet ve banyoya çıkarıldıkları görülmüştür.

19. Tuvaletlerin temiz şekilde kullanıma hazır tutulduğu buna karşın banyo temizliğinin yeterli olmadığı görülmüştür.

20. Tutulanların içme suyu ihtiyacının marketten, yemek ihtiyacının ise tutulanların talepleri doğrultusunda dışardaki restoranlardan karşılandığı belirtilmiştir.

21. Müdürlükte bir adet müdafî görüşme odasının bulunduğu, odada müdafî ve tutulan için sandalye ve masa olduğu, odanın içeride konuşulanların dışarıdan duyulamayacağı şekilde dizayn edildiği test edilmiştir.

22. Müdürlükte iki adet ifade odası olduğu, söz konusu odalarda görüntü ve ses kayıt alma özelliği bulunan aygıtların bulunduğu görülmüştür.

23. Nezarethane talimatnamesinin Türkçe, İngilizce, Fransızca, Almanca, Rusça, Ukraynaca, Gürcüce olmak üzere 7 farklı dilde nezarethane koridorunda asılı olduğu görülmüştür.

24. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter² kayıtlarının görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından incelendiği, Cumhuriyet Savcısının en son 30/12/2022 tarihinde söz konusu defteri incelediği ve deftere “Kameraların çalışır vaziyette olduğu, kamera görüntülerinin ihtiyaç halinde CD’ye aktarıldığı, en son gözümlenilen şahsın bilgilerinin deftere eksiksiz olarak girildiği, nezarethane odalarının hijyenik olduğu ve herhangi bir eksiklik tespit edilmedi” şeklinde imzalı not düştüğü görülmüştür. Heyet tarafından, deftere ilişkin yapılan detaylı incelemede, defter kayıtlarının genel olarak doldurulduğu ancak bazı tutulanların nezarethanedeki çıkarılma tarih ve saatinin deftere yazılmadığı görülmüştür. Buna ek olarak kamera kayıtlarının incelenmesi sonucu, tutulan bazı kişilerin çıkış saatleri ile defterde belirtilen çıkış saatlerinin tam olarak uyuşmadığı tespit edilmiştir.

25. Tutulanın yabancı olması durumunda kişinin tahkikatını yürüten birimlerce tercüman tahsis edildiği, Müdürlükte, yabancı tutulanların haklarını gösteren Türkçe, İngilizce, Fransızca, Almanca, Rusça, Ukraynaca ve Gürcüce formlar olduğu görülmüştür.

26. Nezarethanede, biri nezarethane girişini, dördü nezarethane odalarının içerisini gösteren toplam beş güvenlik kamerası bulunmaktadır. Kameralar 24 saat esasına göre kayıt yapmakta olup kamera kayıtlarının geriye dönük 30 gün tutulduğu tespit edilmiştir.

27. Nezarethane odalarındaki kameralarda kör nokta olmadığı ve kameraların gece görüşünün net olduğu ayrıca kameraların geçmişe dönük izlenmesi noktasında bir sorun olmadığı tespit edilmiştir.

28. Nezarethanede dokuz personelin görev yaptığı, personelin 12-36 saat esasına göre vardiyalı çalıştığı, her vardiyada bir kadın iki erkek olmak üzere toplam üç personelin görev aldığı, personel sayısının yeterli olduğu bilgisi verilmiştir.

29. Müdürlükte görevli personelin hizmet içi eğitimler aldığı ancak insan haklarına yönelik herhangi bir eğitim almadığı bilgisi paylaşılmıştır.

30. Ziyaret Heyeti tarafından, gözümlenilen işlemleri sırasında tutulanların konulduğu ekip aracı da incelenmiş, araçta tutulanlar için oturma alanı ve havalandırma imkânlarının olduğu gözlemlenmiştir.

---

² Bundan sonra kısaca defter olarak ifade edilecektir.

III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

31. TIHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Müdürlük tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, hem İlçe Müdürünün hem de İlçe Müdürlüğü personelinin ziyaret esnasında gösterdiği işbirliğine açık tutumları Ziyaret Heyetimiz tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

A. İlçe Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

32. BM Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesinde yer alan; *“Taraflar Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar.”*³ hükmü uyarınca engelli asansörünün tamir edilmesi ayrıca nezarethanedeki banyo ve tuvaletlerin engellilerin kullanıma uygun hale getirilmesi,

33. Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (AİÖK)'nin *“Nezaretteki kişiler gerektiğinde temiz ve düzgün şartlarda doğal ihtiyaçlarını karşılayabilmeli ve uygun yıkanma imkânlarına sahip olmalıdır.”*⁴ tavsiyesi uyarınca banyo temizliğine dikkat edilmesi ve banyodaki musluğun tamir edilmesi,

34. Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliğinin *“Gözaltı işlemleri nezarete alınanların kaydına ait deftere yazılmak suretiyle tespit edilir. Denetime tabi olan bu defterde: Giriş tarihi ve saati belirtilir.”*⁵ hükmü uyarınca Defter kayıtlarının eksiksiz bir şekilde tutulması hususuna dikkat edilmesi,

35. AİÖK'nin *“Şüphelilerin sorgulanması, tatminkar bir biçimde yapılabilmesi için özel eğitim gerektiren ve uzmanların yapması gereken bir iştir. İlk olarak ve özellikle, sorgulamanın amacının tam olarak ne olduğu kesin olarak belirlenmelidir; amaç, sorgulamayı yapan memurların gözünde suçlu olduğu varsayılan bir kişinin itiraf etmesini sağlamak değil,*

³ Birleşmiş Milletler (BM), Genel Kurul, Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme, A/RES/61/106 (2006), m.14.

⁴ Avrupa İşkencenin ve İnsanlıkdışı veya Onurkırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi AİÖK Standartları, CPT/Inf/(2002) 8, para. 42.

⁵ Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği, Madde. 12.

incelenmekte olan konu hakkında gerçekleri öğrenmek için doğru ve güvenilir bilgilere ulaşmak olmalıdır. Şüphelilerin sorgulanması sırasında uygulanacak davranış kurallarının belirlenmesi, kolluk kuvvetlerinin uygun eğitimi almasına ek olarak, yukarıda belirtilen amaca uymalarını çok kolaylaştıracaktır.”⁶ tavsiyesi uyarınca; Müdürlükte görev yapan personelin hizmet içi eğitim müfredatına, insan hakları ile BM’nin İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi İstanbul Protokolü dahil olmak üzere işkence ve kötü muameleyi inceleme ve belgelendirme konularının dâhil edilmesi;

hususları tavsiye edilmektedir.

---

⁶ Avrupa İşkencenin ve İnsanlıkdışı veya Onurkırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi AİÖK Standartları, CPT/Inf/(2002) 9, para. 34.